FRAMTIDENS VÅRDKOMPETENS

SAMVERKAN KRING KOMPETENSFÖRSÖRJNING I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

Fördjupad kartläggning av forum för samverkan på sjukvårdsregional nivå

framtidensvardkompetens.se

Socialstyrelsen

UKÄ UNIVERSITETS KANSLERS ÄMBETET

Innehållsförteckning

Samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning i hälso- och sjukvård 2
Bakgrund 3
Fördjupad kartläggning av forum för samverkan 4
Bakgrund 4
Syfte 5
Metod 5
Resultat av fördjupad kartläggning 6
Medskick inför fortsatt utvecklingsarbete 10
Presentation av forum för samverkan mellan landsting och lärosäten på sjukvårdsregional nivå 12
Stockholms Sjukvårdsregion, Utbildningsråd 12
Sydöstra sjukvårdsregionen – Samverkansmöte sydöstra, Universitetssjukvårdsberedningen (USB) och Kompetensråd 14
Södra Sjukvårdsregionen 16
Västra Sjukvårdsregion, Regional Samverkansgrupp (RGS) 17
Uppsala-Örebro Sjukvårdsregion, Regionalt utbildnings- och kompetensråd (RUR) och Dialogforum 19
Norra Sjukvårdsregionen – FUI-rådet och NUSS 21

Kartläggningen har gjorts av Governo AB på uppdrag av Framtidens vårdkompetens, ett regeringsuppdrag som Socialstyrelsen och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har tillsammans. Kartläggningen är gjord av konsulterna Beda Andersson och Karina Kight på Governo AB.

Samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning i hälso- och sjukvård

Bakgrund

Inom Framtidens vårdkompetens är nästa steg att ta fram förslag på hur den regionala samverkan kring kompetensförsörjning i hälso- och sjukvården kan förstärkas och hur en nationell samverkansplattform kan utformas.

För att säkerställa ett effektivt utvecklingsarbete i nära samarbete med relevanta organisationer behöver Socialstyrelsen och UKÄ ha god förståelse för hur planering av långsiktig kompetensförsörjning sker i landsting och hur de samverkar med lärosäten. Det behöver också finnas kunskap om vilka behov nationellt stöd och en nationell samverkansplattform ska möta och hur samverkan på nationell nivå kan komplettera och stärka samverkan på regional och lokal nivå.

Utöver den kunskap som finns i referensgruppen och styrgruppen har kunskap samlats in genom olika aktiviteter. Våren 2017 genomfördes en inledande kartläggning av forum för samverkan mellan landsting och lärosäten då ett hundratal olika forum identifierades. Under hösten 2017 besökte representanter från Framtidens vårdkompetens samtliga sjukvårdsregioner för att diskutera förutsättningar för utveckling av samverkansarenor samt möjligheter och hinder med samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning i hälso- och sjukvård. Under en heldag diskuterades dessa frågor med representanter från landsting och lärosäten i respektive sjukvårdsregionen.

Parallellt med det utvecklingsarbete som sker inom Framtidens vårdkompetens driver Socialstyrelsen en utveckling av den årliga rapporten *Nationella planeringsstödet, tillgång och efterfrågan på vissa personalgrupper inom hälso- och sjukvård och tandvård.* Hösten 2017 genomfördes en workshopserie där representanter från landsting, lärosäten och professionsorganisationer diskuterade behov av nationellt stöd för en effektiv planering av långsiktig kompetensförsörjning. Workshopparna visade att det finns samsyn kring att ett nära samarbete mellan landsting och lärosäten är en förutsättning för att långsiktigt kunna planera för en god kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvård. Det framgick också att det finns behov av nationellt stöd för att etablera strukturer och effektiva arbetssätt för samverkan kring strategiska frågor.

Inom ramen för professionsmiljarden följer Socialstyrelsen landstingens arbete för ett bättre resursutnyttjande, där långsiktig kompetensförsörjning är ett prioriterat utvecklingsområde. Utifrån denna uppföljning har Socialstyrelsen kunskap om vilka utmaningar landstingen ser och hur de arbetar för att hantera dessa.

Dessa olika aktiviteter har gett Socialstyrelsen och UKÄ kunskap som är värdefull i utvecklingen av förslag till nationellt stöd och nationell samverkansplattform.

Fördjupad kartläggning av forum för samverkan

Bakgrund

Den inledande kartläggningen av forum för samverkan som genomfördes under våren 2017 visar att samtliga landsting och lärosäten med sjukvårdsutbildning deltar i olika forum för kompetensförsörjning, ofta i flera forum på olika nivåer.

Genom kartläggningen identifierades cirka 100 forum för samverkan mellan landsting och lärosäten. De flesta är forum på regional nivå där det kan handla om samverkan mellan ett landsting och lärosäten eller om samverkan mellan flera landsting och lärosäten. Kartläggningen visade att det finns forum som utgår från landets sex sjukvårdsregioner men att kunskapen om dessa forum behöver fördjupas.

Indelningen i sjukvårdsregioner regleras genom 3 kap. 1 § hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) där det framgår att Sverige ska vara indelat i regioner för hälso- och sjukvård som berör flera landsting. Samverkan mellan landsting och lärosäten som bedriver hälso- och sjukvårdsutbildningar regleras inte genom hälso- och sjukvårdsförordningen. Den inledande kartläggningen visar att samverkan mellan landsting och lärosäten främst sker utifrån geografisk närhet. I tabellen nedan redovisas vilka landsting och lärosäten som finns representerade i respektive region.

Sjukvårds-region*	**Benämning i förord-ningen**	**Landsting i regionen**	**Lärosäten med hälso- och sjukvårdsutbildning i regionen**
Stockholms sjukvårds-region	Stockholms-regionen	Stockholms läns landsting Region Gotland	Sophiahemmet högskola Stockholms universitet Röda Korsets högskola Ersta Sköndal Bräcke högskola Karolinska institutet
Sydöstra sjukvårds-regionen	Linköpings-regionen	Region Östergötland Region Jönköpings län Landstinget i Kalmar län	Linköpings universitet Högskolan i Jönköping Linnéuniversitetet**
Södra sjukvårds-regionen	Lund/Malmö regionen	Region Kronoberg Landstinget Blekinge Region Skåne Region Halland***	Linnéuniversitetet** Högskolan Kristianstad Blekinge tekniska högskola Malmö universitet Högskolan i Halmstad Lunds universitet

Västra sjukvårds-regionen	Göteborgs-regionen	Västra Götalandsregionen Region Halland***	Göteborgs universitet Högskolan Väst Högskolan i Borås Högskolan i Skövde
Uppsala-Örebro sjukvårds-region	Uppsala/ Örebro-regionen	Region Uppsala Landstinget Sörmland Landstinget i Värmland, Region Örebro län Region Västmanland Landstinget Dalarna Region Gävleborg	Karlstad universitet Högskolan i Gävle Örebro universitet Mälardalens högskola Högskolan Dalarna Uppsala universitet
Norra sjukvårds-regionen	Umeå-regionen	Region Västernorrland Region Jämtland Härjedalen Västerbottens läns landsting Region Norrbotten	Luleå tekniska universitet Umeå universitet Mittuniversitetet

** Sjukvårdsregionerna använder andra benämningar än de som anges i förordningen.*
*** Linnéuniversitetet finns i Växjö och Kalmar och finns därmed geografiskt i Södra sjukvårdsregionen och Sydöstra sjukvårdsregionen.*
**** Region Halland ingår i två sjukvårdsregioner. De södra kommunerna i länet ingår i Södra sjukvårdsregionen, de norra ingår i Västra sjukvårdsregionen.*

Syfte

I syfte att fördjupa kunskapen om befintlig samverkan på sjukvårdsregional nivå och för att identifiera kontaktvägar till befintliga forum har en fördjupad kartläggning genomförts under våren 2018.

Målet har varit att identifiera och presentera centrala forum för strategisk samverkan kring kompetensförsörjning på sjukvårdsregional nivå där de landsting och lärosäten som finns i regionen samverkar.

Metod

Med utgångspunkt i den kunskap som samlades in i kartläggningen 2017 och inläsning på landstingens och lärosätenas hemsidor gjordes preliminära presentationer av möjliga centrala forum. Dessa preliminära presentationer stämdes sedan av med någon väl insatt person, företrädesvis någon som deltog i aktuellt forum, i en intervju. Fokus i intervjuerna låg på att få underlag för att kunna presentera respektive forum utifrån benämning och deltagande aktörer, inriktning och bakgrund samt organisering och arbetssätt. Därefter sammanställdes en mer utförlig presentation av respektive forum, en presentation som kvalitetssäkrades av representanter för landsting och i vissa fall även lärosäten.

Kartläggningen visade att några landsting och lärosäten inte fanns representerade i de centrala forum som finns på sjukvårdsregional nivå. För att etablera kontakt och få en

bild av hur dessa organisationer arbetar med samverkan genomfördes kompletterande intervjuer med ytterligare två landsting.

Under intervjuerna gavs även tillfälle att resonera kring behov av samverkan, förutsättningar för en fungerande samverkan och för vilka utmaningar det kan finnas behov av nationellt stöd.

I denna PM redovisas resultat av de intervjuer som genomförts samt presentationer av de centrala forum för samverkan som finns på sjukvårdregional nivå. I en bilaga redovisas uppgifter om kontaktpersoner för respektive forum.

Resultat av fördjupad kartläggning

- **Samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning är ett prioriterat utvecklingsområde där landsting och lärosäten kommit olika långt**

Den fördjupade kartläggningen visar att det finns forum för samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning på sjukvårdsregional nivå i samtliga sjukvårdsregioner. Det framgår också att samverkan med lärosäten anses vara viktigt på såväl övergripande strategisk nivå som på operativ nivå. Omfattande samverkan sker mellan landsting och lärosäten i operativa frågor som exempelvis dimensionering och planering av verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Samverkan på högsta ledningsnivå kring strategiska och långsiktiga frågor sker också men framhålls som ett utvecklingsområde där landsting och lärosäten har kommit olika långt.

- **Gemensam struktur för samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning saknas**

I två av de sex sjukvårdsregionerna, Uppsala-Örebro sjukvårdsregion och Norra sjukvårdsregionen, finns ett primärt forum där samtliga landsting och lärosäten i regionen finns representerade. För dessa två sjukvårdsregioner finns därmed en direktkontakt till samtliga landsting och lärosäten i regionen.

Strukturen för samverkan i de fyra sjukvårdsregioner som saknar ett primärt forum där alla landsting och lärosäten i regionen finns representerade skiljer sig åt. I Stockholms sjukvårdsregion och i Västra sjukvårdsregionen finns exempelvis en väl etablerad samverkan kring viss kompetensförsörjning mellan det största landstinget och lärosäten i regionen. I Sydöstra sjukvårdsregionen saknas ett primärt forum men det finns andra forum för samverkan som involverar landsting och lärosäten i olika konstellationer och på olika nivåer. I Södra sjukvårdsregionen saknas ett primärt forum men tillfälliga forum kan skapas vilket underlättas av att lärosätena i regionen har en etablerad samverkan i form av Lärosäten Syd där Blekinge tekniska högskola, Högskolan i Halmstad, Högskolan Kristianstad, Lunds universitet och Malmö universitet ingår.

För att kommunicera med landsting och lärosäten i de fyra sjukvårdsregioner där det saknas ett primärt forum för samverkan behöver troligen flera organisationer kontaktas för att säkerställa att alla nås. Det finns även landsting och lärosäten som inte finns

representerade i något av de forum som finns på sjukvårdsregional nivå och där kontakter behöver tas med respektive organisation. (Se tabell nedan)

Region Gotland och Region Halland är två mindre landsting som ingår i sjukvårdsregioner tillsammans med de betydligt större landstingen Stockholms läns landsting, Region Skåne och Västra Götalandsregionen. Storleksskillnaden gör att behovet av struktur för samverkan men också vilka frågor som behöver prioriteras skiljer sig åt. De små regionerna har mer begränsade resurser att delta i samverkan kring strategisk kompetensförsörjning och har därmed fokuserat sådan samverkan till de lärosäten som bedriver hälso- och sjukvårdsutbildningar i regionen.

Kartläggningen visar att det inte finns någon gemensam struktur för samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning. Sjukvårdsregionerna utgör i dagsläget inte en direktlänk till alla landsting och lärosäten i respektive region annat än i undantagsfall.

Sjukvårds-region	**Primärt forum där alla landsting och lärosäten är representerade**	**Forum där några landsting och lärosäten är representerade**	**Landsting och lärosäten som inte är representerade i forum**
Stockholms sjukvårds-region		SLL och KI har formaliserat samarbete där vissa möten utvidgas till att omfatta fler lärosäten.	Region Gotland Stockholms universitet
Sydöstra sjukvårds-regionen		Tre forum på olika nivåer. Samverkans-möte involverar samtliga landsting och lärosäten men har inte mötts under 2018.	Högskolan i Jönköping och Linnéuniversitetet deltar endast i Samverkansmöte.
Södra sjukvårds-regionen		Landstingen har formaliserat sam-arbete i Södra Region-vårdsnämnden, lärosätena i Lärosäten Syd. Tillfälliga forum kan formas vid behov.	
Västra sjukvårds-regionen		VGR har formaliserat samarbete med lärosätena utifrån avtal kring VFU.	Region Halland
Uppsala-Örebro sjukvårds-region	Formaliserat sam-arbete mellan samtliga landsting och en överenskommelse med lärosätena.		

Norra sjukvårds-regionen	FUI-rådet: Formaliserat sam-arbete där samtliga landsting och lärosäten ingår.	NUSS: Formaliserat samarbete där samtliga landsting och Umeå universitet ingår.	

- **Samverkan på högsta ledningsnivå är sällan formaliserad mellan landsting och lärosäten**

I de sjukvårdsregioner där det finns ett primärt forum för samverkan, Uppsala-Örebro sjukvårdsregion och Norra sjukvårdsregionen, finns en formaliserad och etablerad samverkan mellan landstingen i sjukvårdsregionen. Den samverkan som sker med lärosätena i de primära forumen är däremot inte formaliserad och inte heller lika etablerad som den är mellan landstingen. Samverkan sker normalt på sjukvårdsregionens initiativ och organisering och deltagande från lärosätena skiljer sig åt.

- **Samverkan präglas av att landsting och lärosäten har skilda uppdrag**

Kartläggningen visar att samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning i hälso- och sjukvård präglas av att landsting och lärosäten har skilda uppdrag. Landstingens primära uppdrag är att säkerställa god kompetensförsörjning i regionen medan lärosätenas primära uppdrag är att utbilda för god kompetensförsörjning på nationell nivå, även om det lokala perspektivet självklart är av betydelse även för planering av utbildning. Dessa skilda uppdrag gör att samverkan som inte har formaliserats genom avtal riskerar att vara skör och till viss del personberoende. Kartläggningen visar att forum för samverkan riskerar att bli inaktiva när det blir personbyten på högsta ledningsnivå.

- **Avtal som grund för formaliserad samverkan med lärosäten**

I de fall det finns etablerad och formaliserad samverkan mellan landsting och lärosäten så är grunden till samverkan ofta ett avtal kring VFU eller ett regionalt ALF-avtal. Exempel på sådan samverkan är samverkan mellan Stockholms läns landsting och Karolinska institutet, en samverkan som regleras genom ett lokalt ALF-avtal. Ett annat exempel är Västra Götalandsregionens samverkan med Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan Väst och Högskolan i Skövde. Denna samverkan är formaliserad genom ett avtal med fokus på VFU.

- **Inriktningen skiljer sig åt och är under utveckling**

Kartläggningen visar att de forum som finns på sjukvårdsregional nivå har lite olika inriktningar och avgränsningar och att syfte och mål kan vara under utveckling. Flera intervjupersoner framhåller betydelsen av att enas kring gemensamt syfte och mål som en central del i att etablera samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning. I tabellen nedan redovisas syfte och mål med samverkan för de forum som finns på sjukvårdsregional nivå.

Forum för samverkan	Syfte och mål med samverkan
Stockholms sjukvårdsregion **Utbildningsråd**	Skapa en väl integrerad infrastruktur för sjukvård, utbildning, forskning och utveckling och till att få ett bättre strategiskt helhetsperspektiv över behov och resurser.
Sydöstra sjukvårdsregionen **Samverkansmöte**	Samverka på ledningsnivå kring kompetensförsörjning.
Sydöstra sjukvårdsregionen **Universitetssjukvårds-beredningen**	Samordning och övergripande samarbete enligt de riktlinjer och ekonomiska ramar som presidiesamråd, fakultetsstyrelse och regionstyrelse beslutat om.
Sydöstra sjukvårdsregionen **Kompetensrådet**	Vara ett beredande och utredande organ till Universitetssjukvårdsberedningen (USB) med fokus på gemensamma strategiska kompetensförsörjningsfrågor i enlighet med delegationen från USB.
Södra sjukvårdsregionen Forum saknas	-
Västra sjukvårdsregionen **Regional samverkansgrupp**	Samarbetet kring VFU för studerande inom de akademiska vårdutbildningarna som ingår i avtalet och bedrivs vid lärosäten.
Uppsala-Örebro sjukvårds-region **Regionalt utbildnings- och kompetensråd**	Underlätta och stödja landstingens arbete med den framtida kompetensförsörjningen. Genom samagerande mellan landstingen i regionen förstärka påverkan på vårdutbildning-arnas utformning, planering/dimensionering och innehåll. Landstingen i nära samspel med utbildningsanordnarna ska utveckla den verksamhetsförlagda utbildningen.
Norra sjukvårdsregionen **FUI-rådet**	Vara en arena för att diskutera långsiktiga strategier för utveckling inom forskning, utbildning och innovation där kompetensförsörjning främst aktualiseras inom utbildning.
Norra sjukvårdsregionen **NUSS**	Att parterna kan stötta varandra i viktiga framtidsfrågor, såsom att utveckla forskningen och utbildningen, säkra tillgången på kvalificerad vårdpersonal samt utveckla hälso- och sjukvården och tandvården.

Under intervjuerna diskuterades:

1. övergripande samarbete för att säkerställa en god kompetensförsörjning
2. gemensamt utvecklingsarbete inom prioriterade utvecklingsområden
3. gemensamt påverkansarbete för prioriterade frågor

Flera intervjupersoner ansåg att alla punkter är relevanta men att samverkan i dagsläget främst omfattar punkt 1 och 2, att identifiera hur man kan samarbeta för att bidra till god kompetensförsörjning i regionen samt inom särskilt prioriterade utvecklingsområden. Gemensamt påverkansarbete bedrivs inte i någon större utsträckning.

Vad gäller fokus och innehåll i samverkan visar kartläggningen att det finns en tonvikt på de stora yrkesgrupperna sjuksköterskor och läkare, men även på olika bristkompetenser som kan variera över tid. Prioriterade utvecklingsområden för samverkan är exempelvis behov och utbud av utbildningar, innehåll och kvalitet på utbildningar**,** utformning och planering av VFU. För en mer detaljerad beskrivning om vilka områden som prioriteras hänvisas till presentationen av respektive forum.

- **Kommuner behövs men deltar i liten utsträckning**

Kommuner framhålls som relevanta samverkansaktörer och flera intervjupersoner betonar att det finns en önskan om ökad samverkan också med kommuner. Behovet av att involvera kommuner i samverkan kring kompetensförsörjning anses öka i takt med att en allt större andel vårdpersonal är anställda av kommuner.

Kartläggningen visar att det förs diskussioner om att involvera kommuner i vissa sjukvårdsregioner men att de deltar i mycket begränsad utsträckning i de forum för samverkan som finns på sjukvårdsregional nivå.

Medskick inför fortsatt utvecklingsarbete

I den fördjupade kartläggningen har intervjupersonerna getts möjlighet att resonera kring hur nationellt stöd och en nationell samverkansplattform kan bidra till en effektivare samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvård och vad som är värdefullt att beakta i ett gemensamt utvecklingsarbete.

- **Hur ett nationellt stöd kan bidra till effektiv samverkan**

Centrala resultat från intervjuerna som underlag för fortsatt utvecklingsarbete:

- Det finns behov av gemensam inriktning och struktur för samarbete kring långsiktig kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvård.
    - För närvarande saknas gemensam inriktning och struktur.
- Nationell struktur och nationell samverkansplattform för samarbete kring långsiktig kompetensförsörjning anses kunna stödja landsting och lärosäten att utveckla och etablera struktur och effektiva arbetssätt på regional nivå.
    - Nationell samverkansplattform kan möjliggöra utveckling och förankring av gemensamma målbilder och arbetssätt.
- En nationell kompetensförsörjningsprocess som synliggör nationellt arbete för långsiktig kompetensförsörjning kan utgöra ett gemensamt ramverk som möjliggör för samarbete på olika nivåer att länka och förstärka varandra.

- **Inriktning och syfte med nationellt stöd**

Betydelsen av att enas kring gemensam inriktning framhålls som en central del i att lyckas etablera samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning. I diskussioner med intervjupersonerna har ett antal utgångspunkter för samverkan lyfts fram som särskilt viktiga att beakta, punkter som kan utgöra underlag vid utveckling av nationellt stöd:

- Mål - vad samverkan ska bidra till och för vem?
- Kompetensförsörjningsprocessen - ligger fokus på den samlade processen eller på något/några steg i processen?

- Kompetens - ligger fokus på den samlade hälso- och sjukvårds-kompetensen eller på någon/några prioriterade kompetenser?
- Löpande samarbete - ligger fokus på strategiska frågor för områden där samarbete sker på operativ nivå?
- Utmaningar - ligger fokus på att hantera gemensamma utmaningar?
- Utveckling - ligger fokus på att bidra till utveckling?

Dessa punkter är inte varandra uteslutande och kan vidareutvecklas och kompletteras.

- **Utgå från behov och förutsättningar och dra lärdomar från närliggande utvecklingsarbete**

Samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvård är ett brett och komplext område som involverar 21 landsting och ett trettiotal lärosäten. Samverkan mellan dessa organisationer präglas av skilda uppdrag och stora skillnader vad gäller förutsättningar, behov och resurser. Flera intervjupersoner betonar vikten av att utgå från de behov och förutsättningar som finns i landsting och lärosäten men också att ta hänsyn till annat närliggande utvecklingsarbete.

Exempel på utvecklingsarbete som framhålls som värdefulla att dra lärdomar från är utveckling av regionala ALF-avtal samt utvecklingen av ett gemensamt system för kunskapsstyrning som berör samtliga landsting och drivs med stöd från SKL. Regionala ALF-avtal är avgränsade till samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården medan system för kunskapsstyrning har fokus på att tillgängliggöra bästa kunskap i varje patientmöte. Även om dessa utvecklingsarbeten har andra syften och inte involverar alla landsting och lärosäten som bedriver hälso- och sjukvårdsutbildning så kan det finnas lärdomar som är värdefulla i utvecklingen av struktur för samverkan kring långsiktig kompetensförsörjning.

”Det handlar om att ha nationellt samarbete kring framtidsspaning och hur utbildningsanordnare och arbetsgivare tillsammans kan möta den framtiden. Att ha utgångspunkt i det nationella, så att vi inte bli öar som arbetar på olika sätt, och att ha en gemensam riktning där arbetet anpassas utifrån lokala behov. Vad behöver vi här hos oss, och hur bidrar vårt arbete till den gemensamma målbilden.”

Presentation av forum för samverkan mellan landsting och lärosäten på sjukvårdsregional nivå

Fokus i den fördjupade kartläggningen har varit att identifiera och presentera centrala forum för strategisk samverkan kring kompetensförsörjning på sjukvårdsregional nivå där samtliga landsting i regionen samverkar med de lärosäten som är belägna i regionen. Nedan ges en presentation av centrala forum per sjukvårdsregion där respektive forum presenteras utifrån aspekterna:

- benämning och deltagande aktörer
- inriktning och bakgrund
- utformning och arbetssätt

Stockholms Sjukvårdsregion, Utbildningsråd

I Stockholms sjukvårdsregion finns inte något forum för samverkan kring kompetensförsörjning i hälso- och sjukvård där alla landsting och lärosäten i regionen ingår.

Stockholms läns landsting, SLL, och Karolinska institutet, KI, har däremot ett formaliserat samarbete i form av utbildningsrådet som vid ungefär häften av mötena utvidgas till att omfatta också Röda Korsets Högskola, Sophiahemmet högskola och Ersta Sköndal Bräcke högskola. Från SLL deltar bl.a. personaldirektör och utbildningsansvariga från sjukhusen och från KI deltar bl.a. dekan, prodekan, vicedekan och professorer. Från övriga lärosäten deltar rektorer. Region Gotland, Stockholms universitet, KTH och kommunerna deltar inte i detta samarbete. Nedan ges en kortfattad beskrivning av det utvidgade utbildningsrådet.

Samarbetet mellan SLL och KI syftar till att skapa en väl integrerad infrastruktur för sjukvård, utbildning, forskning och utveckling och till att få ett bättre strategiskt helhetsperspektiv över behov och resurser.

SLL är KI:s största samarbetspartner och en betydande del av den forskning och utbildning som bedrivs förutsätter tillgång till hälso- och sjukvården. För ett effektivt samarbete tas beslut om övergripande strategier för utbildning, forskning och infrastruktur i gemensamma styrgrupper.

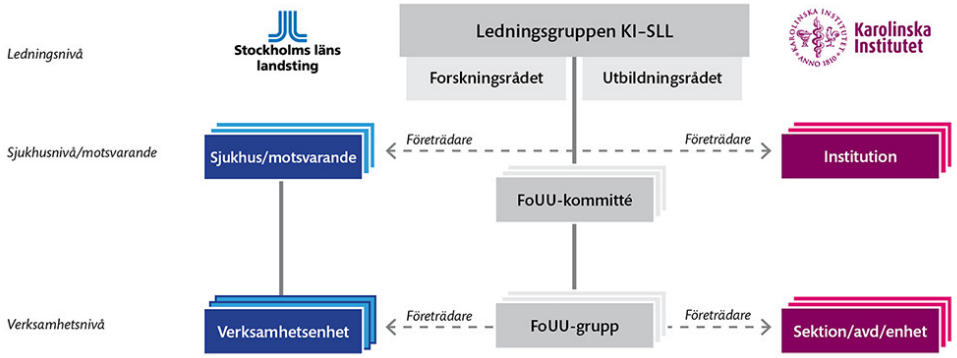

Bild 1. Samverkansorganisationen mellan KI och SLL presenteras på KI:s hemsida (https://ki.se/medarbetare/samverkansorganisation-ki-sll)

Genom det regionala ALF-avtalet från 2016 organiseras samverkan på tre nivåer; på ledningsnivå av en ledningsgrupp KI-SLL, sjukhusnivå/motsvarande av FoUU-kommittéer och på verksamhetsnivå av FoUU-grupper. Under ledningsgruppen KI-SLL finns utbildningsrådet samt ett forskningsråd.

Ordförandeskapet för utbildningsrådet är delat mellan dekan för utbildning, KI och personaldirektör, SLL. Utbildningsrådet möts 4–5 ggr per termin, varav 2 ggr per termin i sin utvidgade form. Vi det utvidgade utbildningsrådet deltar rektor från Röda Korsets högskola, Sophiahemmet högskola och Ersta Sköndal Bräcke högskola. Det utvidgade utbildningsrådet har bildat sex arbetsgrupper som möts 2–3 ggr per termin och där samtliga organisationer deltar:

- Kliniskt träningscentrum
- Kvalitetsuppföljning Verksamhetsintegrerat lärande
- Samordning Verksamhetsintegrerat lärande
- Pedagogisk kompetens
- IT-kedjan
- Kliniska utbildningsavdelningar/Kliniska undervisningsmottagningar

Samtliga arbetsgrupper har fokus på det gemensamma utbildningsuppdraget och särskilt på genomförandet av utbildning. Arbetsgrupperna arbetar operativ med fokus på att den verksamhetsförlagda delen av utbildningen ska fungera väl för studenterna.

Unikt för Stockholmsregionen är att KI och SLL har valt att inkludera samtliga utbildningar som fordrar vårdens medverkan i det regionala ALF-avtalet. Förutom läkarutbildningen omfattas även övriga utbildningsprogram vid KI: arbetsterapeut, audionom, barnmorska, biomedicinsk analytiker, fysioterapeut, logoped, läkare, psykolog, psykoterapeut, röntgensjuksköterska, sjuksköterska, specialistsjuksköterska och tandhygienist.

Utbildningsrådet har fokus på lärosätenas krav på landstinget i det gemensamma utbildningsuppdraget. Vårdgivarens behov av kompetensförsörjning på kort eller lång sikt behandlas inte i utbildningsrådet eller i dess arbetsgrupper. Det är tydligt att lärosätena utbildar för landet, på ett nationellt uppdrag, och inte för regionen.

Centrala samverkansfrågor är lärosätenas krav på landstinget gällande VIL/VFU, såsom förutsättningar, pedagogisk kompetens, kvalitet och uppföljning. Landstinget ger löpande information om det pågående omställningsarbetet där vårdkartan och vårdinnehållet förändras och lärosätena informerar om utvecklingen av sina program. Fokus ligger också på att förverkliga ALF-avtalets olika delar där exempelvis frågeställningar kring universitetsjukvårdsenheter är på agendan.

Samverkansformen har en tydlig struktur och parterna driver gemensamt utvecklingsarbete med fokus på utbildning och forskning. Informations- och erfarenhetsutbyte mellan SLL och lärosätena sker kontinuerligt i utbildningsrådet och dess arbetsgrupper. Något gemensamt påverkansarbete sker inte och inte heller någon gemensam informationsinhämtning för rapportering till myndigheter.

Kvalitetssäkrat av:
Maria Englund, personaldirektör, SLL (ordförande i Utbildningsrådet)
Susanne Kalén, utbildningsstrateg, SLL Personal och utbildning

Sydöstra sjukvårdsregionen – Samverkansmöte sydöstra, Universitetssjukvårdsberedningen (USB) och Kompetensråd

Sydöstra sjukvårdsregionen har ett samarbete kring högspecialiserad sjukvård mellan Landstinget i Kalmar län, Region Jönköpings län och Region Östergötland. Samarbetet styrs genom en samverkansnämnd som beslutar om vilken sjukvård som ska samordnas och hur det ska ske. Landstingen i Sydöstra sjukvårdsregionen har förhållandevis tät samverkan där kompetensförsörjning är en fråga bland andra.

I sjukvårdsregionen finns inte ett primärt formaliserat forum där samverkan sker med samtliga lärosäten i regionen. Däremot finns tre forum där landsting och lärosäten på olika sätt möts kring frågor om strategisk och långsiktig kompetensförsörjning:

- Samverkansmöte – Sydöstra sjukvårdsregionen
- Universitetssjukvårdsberedningen (USB)
- Kompetensråd

Samverkansmöte – Sydöstra sjukvårdsregionen
Samverkansmöte – Sydöstra sjukvårdsregionen är ett forum där samtliga landsting och lärosäten i regionen har möjlighet att mötas. Forumet är inte formaliserat och det arbetar inte på uppdrag av sjukvårdsregionen. Senaste året har det inte arrangerats något möte. Vid tidigare möten har representanter från samtliga landsting och lärosäten i regionen deltagit:

- Region Östergötland
- Region Jönköpings län
- Landstinget i Kalmar län
- Linköpings universitet
- Högskolan i Jönköping
- Linnéuniversitetet

Vilka funktioner från landsting och lärosäten som deltar vid möten kan variera beroende på vilken fråga som är aktuell. Ibland deltar endast HR-direktörer från landstingen och ibland även HR-strateger. Möten sker efter behov 1–2 ggr per termin. Att möten inte skett senaste året kan bl.a. bero på byten av HR-direktörer, den funktion som normalt varit initiativtagare till möten. Någon ordförande- eller sekreterarroll finns inte utan ansvaret roterar mellan landstingen. Från lärosätena deltar dekan eller rektor samt särskilt inbjudna personer som ex. programansvariga för specialistsjuksköterskeutbildning. Någon utsedd kontaktperson eller hemsida finns inte.

Syftet med forumet är att samverka på ledningsnivå kring kompetensförsörjning. Bakgrunden är ett tidigare uppdrag från den regionala sjukvårdsledningen att inventera nyrekryteringsbehov inom viktiga yrkesgrupper, utbud och kapacitet vid regionens

lärosäten samt kapacitet och behov av VFU-placeringar, specialistutbildningar och handledare. Forumet ska vara en arena för att hitta lösningar kring dimensionering och planering av bl.a. specialistsjuksköterskeutbildning och den nya läkarutbildningen. Forumet har en bred ansats på kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvård. Fokus ligger på kompetensbehov på arbetsgivarsidan i form av kompetensanalyser. De tre landstingen samverkar kring kompetensbehov och i detta forum kan de förmedla kunskap till lärosätena som underlag för prioritering, dimensionering, fördelning av utbildningar mellan lärosätena och för planering av VFU. Alla sjukvårdsyrken och utbildningar är relevanta men betoningen ligger på de stora yrkesgrupperna sjuksköterskor och läkare.

Vad gäller typ av samverkan så rör det sig om att arbeta mot ett gemensamt mål om god kompetensförsörjning i hälso- och sjukvård samt gemensamt utvecklingsarbete för specifika frågor. Något gemensamt påverkansarbete eller gemensam informationsinhämtning för rapportering till myndigheter sker inte. Erfarenhetsutbyte för ökad effektivitet sker, exempelvis vad gäller fördelningen av utbildningar för att kurser inte ska behöva ställas in på grund av tomma platser.

Universitetssjukvårdsberedningen, USB
Universitetssjukvårdsberedningen, USB, är en formaliserad samverkan mellan Linköpings universitet och de tre landstingen i sjukvårdsregionen. Det innebär att Högskolan i Jönköping och Linnéuniversitetet inte ingår.

Samverkan utgår från det regionala ALF-avtalet, R-ALF, och USB har i uppdrag att verka för universitetssjukvårdens kompetensförsörjning, infrastruktur, processer och resultat. Beredande organ till USB är Forskningsrådet, Kompetensrådet (beskrivs nedan) och Infrastrukturrådet. Forumet startade i samband med att R-ALF tecknades under 2015. Tidigare skedde samverkan i form av en samverkansberedning där endast Region Östergötland och Linköpings universitet deltog.

Samverkan sker i en stor grupp där ordförandeskapet växlar mellan Linköpings universitet (dekanus) och Region Östergötland (forskningsdirektör). USB har 6–8 möten per termin. Deltagande sker ofta på länk. Kontaktperson är beredningens sekreterare.

Syftet med forumet är samordning och övergripande samarbete enligt de riktlinjer och ekonomiska ramar som presidiesamråd, fakultetsstyrelse och regionstyrelse beslutat om. USB har en bred ansats med fokus på strategisk och långsiktig kompetensförsörjning i hälso- och sjukvård med utgångspunkt i R-ALF

Frågan om hälso- och sjukvårdens personal- och kompetensförsörjning är delegerad till Kompetensrådet, en arbetsgrupp som beskrivs nedan.

Kompetensrådet
Kompetensrådet är ett formaliserat forum för samverkan. Deltagande organisationer är desamma som i USB vilket innebär att Högskolan i Jönköping och Linnéuniversitetet inte är involverade.

Kompetensrådet har funnits sedan 2007 men under 2017 ombildades och utökades rådet med Region Jönköpings län och Landstinget i Kalmar län. En decentraliserad läkarutbildning bidrog till ombildningen. Ordförandeskapet och sekreterarskapet växlar mellan Linköpings universitet (prodekanus) och Region Östergötland (HR-direktör). Kompetensrådet har 2–4 möten per år. Kontaktperson är rådets sekreterare.

Syftet med forumet är att vara ett beredande och utredande organ till USB med fokus på gemensamma strategiska kompetensförsörjningsfrågor i enlighet med delegationen från USB. Ansatsen är bred men betoningen ligger på de stora yrkesgrupperna sjuksköterskor och läkare. En aktuell fråga är logistik för hur VFU ska förläggas under studieåret för att ge jämn belastning på verksamheter. Operativa frågor hanteras i tre arbetsgrupper; en för grundutbildning, en för läkarutbildning och en för specialist-sjuksköterskeutbildning.

Kvalitetssäkrat av:
Susanne Kvarnström, HR-strateg, Region Östergötland
Margareta Bachrach-Lindström, Prodekan, Linköpings universitet

Södra Sjukvårdsregionen

I Södra sjukvårdsregionen finns inte något särskilt forum för samverkan kring kompetensförsörjning i hälso- och sjukvård där alla landsting och lärosäten i regionen ingår. Däremot har landstingen ett formaliserat samarbete i form av Södra Regionvårdsnämnden och lärosätena i form av Lärosäten Syd.

Södra sjukvårdsregionen består av Landstinget Blekinge, södra delen av Region Halland (kommunerna Halmstad, Laholm och Hylte) Region Kronoberg och Region Skåne. Dessa landsting har en etablerad samverkan i form av Södra Regionvårdsnämnden. Det är en från landstingen fristående nämnd men där ledamöterna utses av de fyra landstingen. Ordföranden i nämnden väljs bland Region Skånes ledamöter. Södra Regionvårdsnämndens kansli är ett från de fyra landstingen fristående kansli. Kansliets direktör är direkt underställd nämndens ordförande.

I Södra sjukvårdsregionens ledningsgrupp för gemensamma hälso- och sjukvårdsfrågor bereds frågor som ska beslutas av nämnden samt frågor av gemensam karaktär. Ledningsgruppen består av hälso- och sjukvårdsledningarna för de fyra landstingen, företrädare för Skånes universitetssjukhus samt chefsekonomen och direktören vid nämndens kansli där den sistnämnde är ordförande i gruppen. Kopplat till ledningsgruppen finns tre arbetsgrupper inom personalområdet:

- HR-direktörer – oberoende av hyrpersonal
- HR-direktörer – kompetensförsörjning
- HR-direktörer – avtal och villkor

Ledningsgruppen för gemensamma hälso- och sjukvårdsfrågor har möjlighet att vidga sig om det uppstår frågor som behöver hanteras i samarbete med lärosäten. Kansliets direktör kan då rikta sig till rektorerna på lärosätena eller kontakta Lärosäten Syd.

Lärosätena i södra Sverige har ett etablerat och formaliserat samarbete i form av Lärosäten Syd. Där ingår Blekinge tekniska högskola, Högskolan i Halmstad, Högskolan Kristianstad, Lunds universitet, Malmö universitet och Sveriges lantbruksuniversitet.

Även om det inte finns något gemensamt forum för landsting och lärosäten i södra Sverige så möjliggör den etablerade samverkan i Södra Regionvårdsnämnden och Lärosäten Syd att det kan formas tillfälliga forum vid frågor som behöver hanteras gemensamt.

Kvalitetssäkrat av: Rita Jedlert, Direktör Södra Regionvårdsnämndens kansli

Västra Sjukvårdsregion, Regional Samverkansgrupp (RGS)

I Västra sjukvårdsregionen finns inte något forum för samverkan kring kompetensförsörjning i hälso- och sjukvård där de två landstingen Västra Götalandsregionen (VGR), Region Halland och samtliga lärosäten i regionen ingår. Däremot finns ett formaliserat samarbete mellan VGR och de fyra lärosätena i regionen i form av Regional samverkansgrupp (RGS) som beskrivs nedan. Region Halland har även ett separat avtal med Göteborgs universitet.

Bakgrunden till detta forum för samverkan är den principöverenskommelse om statligt huvudmannaskap för landstingens vårdhögskoleutbildningar som staten och landstingförbundet slöt under 2002. I och med överenskommelsen ställdes krav på avtal mellan landsting och lärosäten kring VFU inom akademiska vårdutbildningar. Avtal slöts och RGS bildades i syfte att stärka samarbetet kring verksamhetsförlagd utbildning (VFU).

I RGS ingår följande aktörer:

- Västra Götalandsregionen, VGR
- Göteborgs universitet
- Högskolan i Borås
- Högskolan Väst
- Högskolan i Skövde

Deltagare i RGS är vicedekan och prefekt från Sahlgrenska akademin, oftast prefekter från övriga lärosäten, samt representanter från koncernstaben och förvaltningar inom VGR. RGS består av lika antal ledamöter från VGR och från lärosätena. Ordförandeskapet roterar årligen mellan de deltagande aktörerna. Under 2018 möts RGS vid fem tillfällen. Enligt avtalet ska möten hållas minst två gånger per år.

För samverkan i enlighet med avtalet har parterna gemensamma organ på två nivåer;

RGS som behandlar övergripande frågor gällande det utbildningsuppdrag som omfattas av avtalet samt lokala samverkansgrupper (LOS) som har fokus på operativa frågor kring samordning av VFU-platser. LOS arbetar utifrån direktiv från RGS.

Det finns fem LOS-grupper som utgår från respektive lärosäte:

- LOS Göteborg, Göteborgs universitet
- LOS Göteborg, Göteborgs universitet, VGR-inriktning
- LOS Sjuhärad, Högskolan i Borås
- LOS Fyrbodal, Högskolan Väst
- LOS Skaraborg, Högskolan i Skövde

LOS-grupperna är beredande grupper och kan vid behov lyfta frågor till RGS. Deltagarna ska ha mandat att fatta beslut inom operativa frågor som omfattas av avtalet. Deltagarna kan exempelvis vara studierektorer och VFU-samordnare. Kommuner deltar inte i RGS men däremot i de fem LOS-grupperna, där studierektorer från kommunerna deltar.

RGS hanterar frågor kopplat till parternas gemensamma ansvar för utformning och genomförande av VFU. För att säkerställa att studenterna uppnår målen och får de kliniska kunskaper som yrket kräver ska, enligt avtalet, VGR tillsammans med lärosätena erbjuda ändamålsenlig klinisk undervisning, relevant färdighetsträning och god handledning. För detta fordras hälso- och sjukvårdsmiljöer som är lämpade för studenternas lärande och träning samt handledare/lärare med vetenskaplig och pedagogisk kompetens och som är väl insatta i de mål som studenten ska nå under utbildningen.

De yrkeskategorier och utbildningar som omfattas av avtalet är sjuksköterskor, barnmorskor, specialistsjuksköterskor, röntgensjuksköterskor, audionomer, biomedicinska analytiker, dietister, arbetsterapeuter, fysioterapeuter, programmet i socialpsykiatrisk vård samt masterprogram inom respektive område. Avtalet gäller även internationella utbytesstudenter registrerade på kurser i ovanstående utbildningar.

VGR bedriver för närvarande ett intensivt arbete utifrån *Strategi för omställning av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen*. RGS hanterar främst samarbete och kvalitet inom VFU men omställningsarbete och andra övergripande strategiska frågor kring kompetensförsörjning är med i diskussionerna för planering av framtidens vårdutbildningar.

Utöver RGS finns bl.a. Hälso-SAM, Medi-SAM, Odont-SAM och Vård-SAM. Medi-SAM fokuserar på frågor kopplat till läkarprogrammet och ALF, Odont-SAM fokuserar på TUA och frågor inom det odontologiska området och Vård-SAM fokuserar på det vårdvetenskapliga området. Hälso-SAM är ett övergripande forum för dessa tre grupper och behandlar principiella frågor. I denna samverkan ingår VGR och Göteborgs universitet/Sahlgrenska akademin. Då RGS-avtalet är ett övergripande avtal är detta något som även övriga samverkansforum har att förhålla sig till.

Kvalitetssäkrat av: Gunilla Length Persson, HR-strateg, VGR

Uppsala-Örebro Sjukvårdsregion, Regionalt utbildnings- och kompetensråd (RUR) och Dialogforum

Samverkansnämnden för Uppsala-Örebro sjukvårdsregion är ett politiskt organ för de sju landstingen i Uppsala-Örebro sjukvårdsregion. Regionalt utbildnings- och kompetensråd, RUR, är en arbetsgrupp under samverkansnämnden där samtliga landsting i sjukvårdsregionen ingår:

- Region Uppsala
- Landstinget Sörmland
- Landstinget i Värmland
- Region Örebro län
- Region Västmanland
- Landstinget Dalarna
- Region Gävleborg

I RUR, som startade 2005, deltar en representant från samtliga landsting. Ordföranden, som utses av gruppen, är kontaktperson. Vem som är ordförande redovisas på samverkansnämndens hemsida. http://svnuppsalaorebro.se/4-regionala/rur/rur.html

Syftet med RUR är att:

- Underlätta och stödja landstingens arbete med den framtida kompetensförsörjningen.
- Genom samagerande mellan landstingen i regionen förstärka påverkan på vårdutbildningarnas utformning, planering/dimensionering och innehåll.
- Landstingen i nära samspel med utbildningsanordnarna ska utveckla den verksamhetsförlagda utbildningen.

RUR håller möten 3 gånger per termin. En, ibland två gånger per år, arrangerar RUR ett dialogforum då representanter från följande lärosäten bjuds in:

- Karlstad universitet
- Högskolan Gävle
- Örebro universitet
- Mälardalens högskola
- Högskolan Dalarna
- Uppsala universitet

Det finns en principöverenskommelse mellan RUR och lärosätena om att mötas i dialogforum. RUR tar initiativ, bjuder in och sätter agendan. Från landstingen deltar främst HR-representanter. Från lärosätena deltar främst akademichef, dekan eller prefekt men det kan variera beroende på agendan. RUR-deltagarna bjuder in det lärosäte som finns representerat i det egna länet. Normalt ställs frågan till akademichef om vilken funktion som är lämplig utifrån frågeområdet. Organiseringen skiljer sig åt mellan olika lärosäten vilket gör att olika funktioner deltar. Vid några tillfällen har Samverkansnämnden bjudit in och då har även politiker deltagit i mötet. Utöver dialogforum sker samverkan mellan respektive landsting och lärosäten på mer operativ nivå. Någon samverkan med kommuner sker inte inom ramen för RUR eller dialogforum.

För landstingen är det nödvändigt att hantera kompetensförsörjning ur ett regionalt perspektiv. De lärosäten som finns i respektive län är alla för små för att möta landstingets samlade behov av vårdkompetens och den primära källan till kompetens är därmed sjukvårdsregionens samtliga lärosäten. För landstingen är samverkan inom RUR formaliserad inom ramen för samverkansnämnden. Samverkan i dialogforumet är inte formaliserad på samma sätt, vilket gör att landstingen och lärosätena går in i samverkan utifrån olika ramar och förutsättningar.

Fokus och frågeområden är desamma i RUR och dialogforum. Ansatsen är bred med fokus på strategisk och långsiktig kompetensförsörjning i hälso- och sjukvård. Alla sjukvårdsyrken och utbildningar är relevanta men betoningen ligger på de stora yrkesgrupperna sjuksköterskor och läkare.

På samverkansnämndens hemsida framgår målen för RUR:s arbete.

- Att vara ett forum för utbildnings- och kompetensfrågor inom sjukvårdsregionen där företrädarna har mandat att svara för respektive landstings perspektiv.
- Att identifiera områden där det finns samsyn mellan landstingen kring angelägna behov av utveckling av utbildningarna inom vård och omsorg.
- Att utifrån identifierade områden initiera förändringar i kontakter med utbildningsanordnarna inom regionen alternativt gentemot centrala organ.
- Att medverka till avtalslösningar med universitet/högskolor/annan utbildningsanordnare om delaktighet och samverkan kring frågor som rör utbildningarna.
- Att medverka till avtalslösningar med universitet/högskolor/annan utbildningsanordnare avseende den verksamhetsförlagda utbildningen.
- Att utveckla den verksamhetsförlagda utbildningen.
- Att föreslå regionalt agerande via beredningsgrupp/samverkansnämnd om det krävs.
- Att fortlöpande svara för erfarenhetsutbyte i utbildnings- och kompetensfrågor mellan landstingen.

Fokus i dialogforum är produktions- och kapacitetsplanering där landstingen beskriver sitt kompetensbehov utifrån hur sjukvården ser ut idag och hur den kommer se ut på sikt och lärosätena beskriver hur de kan möta dessa behov på kort och lång sikt. Sjukvården förändras vilket landstingen behöver beskriva för lärosätena. På det senaste dialogforumet, april 2018, diskuterades den omställning som nu sker mot en nära vård.

Lärosätena möter till stor del de kompetensbehov som finns i sjukvården men i dialogforum ges möjlighet att diskutera de områden där det kan bli bättre. Dialogforum fyller en viktig roll vid frågor där ett landsting eller en högskola inte räcker till på egen hand, exempelvis vid olika specialistutbildningar. Vid behov som berör två län kan det bli en fråga för RUR och/eller dialogforum. Om det är en fråga som berör samtliga landsting i regionen ges den en högre prioritet. Praktik och det gemensamma utbildningsuppdraget är också något som diskuteras. Praktikfrågor är dock ofta av operativ karaktär, vilket innebär att arbetet främst sker mellan lärosäte och respektive landsting.

Samarbetsformen och hur samverkan kan stärkas mellan lärosäten och landsting är en ständigt aktuell fråga som också diskuteras i dialogforum. Hur lyckas hitta bra arbetsformer då uppdrag och inriktning skiljer sig åt mellan deltagande aktörer? De landsting som ingår i RUR strävar mot att ha ett gemensamt mål om god kompetensförsörjning. Utvecklingsarbete för att uppnå detta mål sker främst i respektive landsting.

Kvalitetssäkrat av: Jens Kandén, Kompetensförsörjningsstrateg, Region Gävleborg, ordförande i RUR

Norra Sjukvårdsregionen – FUI-rådet och NUSS

FUI-rådet
FUI-rådet har i uppdrag från Norrlandstingens Regionförbund (NRF) att vara en arena för att diskutera långsiktiga strategier för utveckling inom forskning, utbildning och innovation. Syftet är att ständigt utveckla dessa områden i Norra sjukvårdsregionen. Genom samverkan i rådet kan parternas initiativ och verksamhet inom dessa områden bringas att förstärka varandra.

I FUI-rådet ingår samtliga landsting inom Norra sjukvårdsregion tillsammans med de lärosäten som finns i regionen:

- Region Västernorrland
- Region Jämtland Härjedalen
- Västerbottens läns landsting
- Region Norrbotten
- Umeå universitet
- Luleå tekniska universitet
- Mittuniversitetet
- Norrlandstingens regionförbund
- Regionalt Cancercentrum Norr

Någon samverkan med kommuner sker inte i detta forum.

FUI-rådet startade under 2017 genom ombildning av det tidigare FoU-rådet, där det fanns ett särskilt kompetensförsörjningsråd. FUI-rådet håller två fysiska heldagsmöten per år och två virtuella möten. Teman fördelas på de tre områdena forskning, utbildning och innovation där kompetensförsörjning främst aktualiseras inom området utbildning. Ordförandeskapet roterar årsvis mellan landstingen. Det landsting som står på tur kan överlåta sitt ordförandeår till ett annat landsting eller till NRF. Kontaktperson är den som har ordförandeskapet alternativt förbundsdirektör för NRF. För de fyra landstingen är samverkan formaliserad inom ramen för NRF. Samverkan med övriga deltagande aktörer är inte formaliserad på samma sätt, vilket gör att lärosätena deltar utifrån andra förutsättningar och beslutsmandat.

FUI-rådet har en bred ansats där strategisk och långsiktig kompetensförsörjning i hälso- och sjukvård är en av flera prioriterade frågor. Alla hälso- och sjukvårdsyrken kan beröras, tandläkare undantaget, och alla hälso- och sjukvårdsutbildningar som finns på de tre lärosäten är relevanta för samverkan.

Under det inledande verksamhetsåret, 2017, har fokus legat på att hitta rätt strategisk nivå på de frågor som rådet ska hantera. Ett område som prioriteras är att skapa samarbete kring inventering och presentation av kompetensbehov och utförande av utbildning. Särskilda frågor som varit uppe till diskussion under det första året är utbildning till avancerad klinisk sjuksköterska, en utbildning som är särskilt relevant för glesbygdsområden. En annan fråga har varit möjligheten för de tre lärosätena att samarbeta exempelvis genom att ansvara för olika delar av en utbildning.

Under 2018 har rådet fokus på hur aktörerna tillsammans kan presentera sina kompetensbehov så som de ser ut nu, men också hur de kan komma att se ut i framtiden. Kopplat till detta är det innehåll i utbildning men också hur utbildning kan levereras eller utföras för att matcha kompetensbehov och de förutsättningar som finns i regionen. Att vidareutveckla effektiva samarbetsformer och vilka frågor som är särskilt relevanta att samarbeta kring är också viktiga frågor. Även om forumet är ungt så finns det en struktur och historia som bidrar till att ambitionen för vilken typ av samverkan som ska åstadkommas är hög. För vissa utvalda frågor finns möjlighet att bedriva gemensamt utvecklingsarbete mot gemensamt satta mål. Vad gäller gemensamt påverkansarbete så har man inte kommit dit än, men det finns som önskemål att kunna samla sig för att synliggöra viktiga frågor och påverka den nationella styrningen i större utsträckning, exempelvis vad gäller dimensionering av utbildning. Här finns en vilja att utveckla en gemensam modell för påverkansarbete. Informations- och erfarenhetsutbyte är andra viktiga delar både för att lära känna varandras verksamheter och för att lära av varandra.

Kvalitetssäkrat av: Mats Brännström, Förbundsdirektör Norrlandstingens Regionförbund

Norrlands universitetssjukvårdsstyrelse (NUSS)
Norrlands universitetssjukvårdsstyrelse utgör ett gemensamt ledningsorgan mellan Umeå universitet och Västerbottens läns landsting (VLL) för styrning av universitetssjukvård. Uppdraget regleras delvis genom det regionala ALF-avtal som tecknades 2015, men forumet har en bredare ansats. Kopplat till avtalet finns hängavtal med övriga regioner och landsting i sjukvårdsregionen, Region Norrbotten, Region Jämtland Härjedalen och Region Västernorrland, som alla deltar med företrädare i universitetssjukvårdsstyrelsen.

Samverkan inom utbildning och forskning ses som en förutsättning för utveckling av verksamheten, det praktiska genomförandet och för att kompetensförsörjning ska kunna optimeras. Parterna ser ett värde i att tillsammans arbeta för att kunna säkerställa effektivitet, kvalitet och konkurrenskraft.

Syftet med forumet är att parterna i universitetssjukvårdsstyrelsen ska stötta varandra i viktiga framtidsfrågor, såsom att utveckla forskning och utbildning vid Umeå universitets medicinska fakultet, säkra tillgången på kvalificerad vårdpersonal samt utveckla hälso- och sjukvården och tandvården. Den kliniska relevansen, såväl patient- som befolkningsnyttan, ska vara ett vägledande perspektiv, och ska innefatta prevention, diagnostik och behandling av hälsoproblem. De organisatoriska lösningar som valts för detta samverkansarbete syftar till att understödja dessa intentioner.

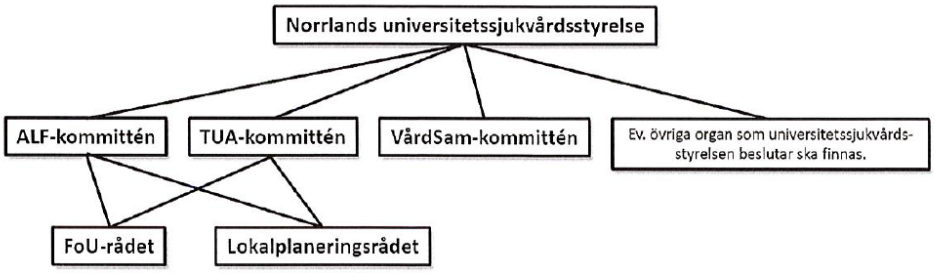

Bild 2: Samverkansorganisationen

Fokus i samverkan ligger på läkar- och tandläkarutbildningarna, och de medellånga utbildningarna med inriktning mot vård och hälsa, med därtill hörande relevanta forsknings- och utvecklingsområden, inklusive hantering av ALF- och TUA-medlen för utbildning och forskning.

De övergripande målen för samverkan enligt avtalet är:

- klinisk forskning och utbildning på forskarnivå av hög kvalitet inom hela samverkansområdet,
- utbildning med hög kvalitet av läkare, tandläkare och andra yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården, där utbildningarna ska leda till hög studentnytta, samt
- hälso-, sjuk- och tandvård inom landsting och region med hög kvalitet.

Universitetssjukvårdsstyrelsen består av fyra ledamöter från VLL och fyra ledamöter från Umeå universitet. Därutöver utser övriga regioner och landsting i norra sjukvårdsregionen var sin företrädare och suppleant. Studerandekåren vid Umeå universitets medicinska fakultet har även möjlighet att utse en ledamot. Enligt avtalet ska samverkan organiseras och ledningsinteraktion ske på tre nivåer; högsta ledningsnivå, mellanliggande ledningsnivå och verksamhetsnivå.

Någon samverkan med kommuner eller andra lärosäten i sjukvårdsregionen sker inte inom ramen för detta forum.

Universitetssjukvårdsstyrelsen håller fysiska möten i Umeå fyra gånger per år med möjlighet till online-deltagande. Ordförandeskapet roterar mellan landstingsdirektör och rektor vartannat år. Kontaktperson är den handläggare som är sekreterare för året och som ansvarar för att administrera de frågor som kommer till universitetssjukvårdsstyrelsen.

Kvalitetssäkrat av: Katrine Riklund, Prorektor, Umeå universitet